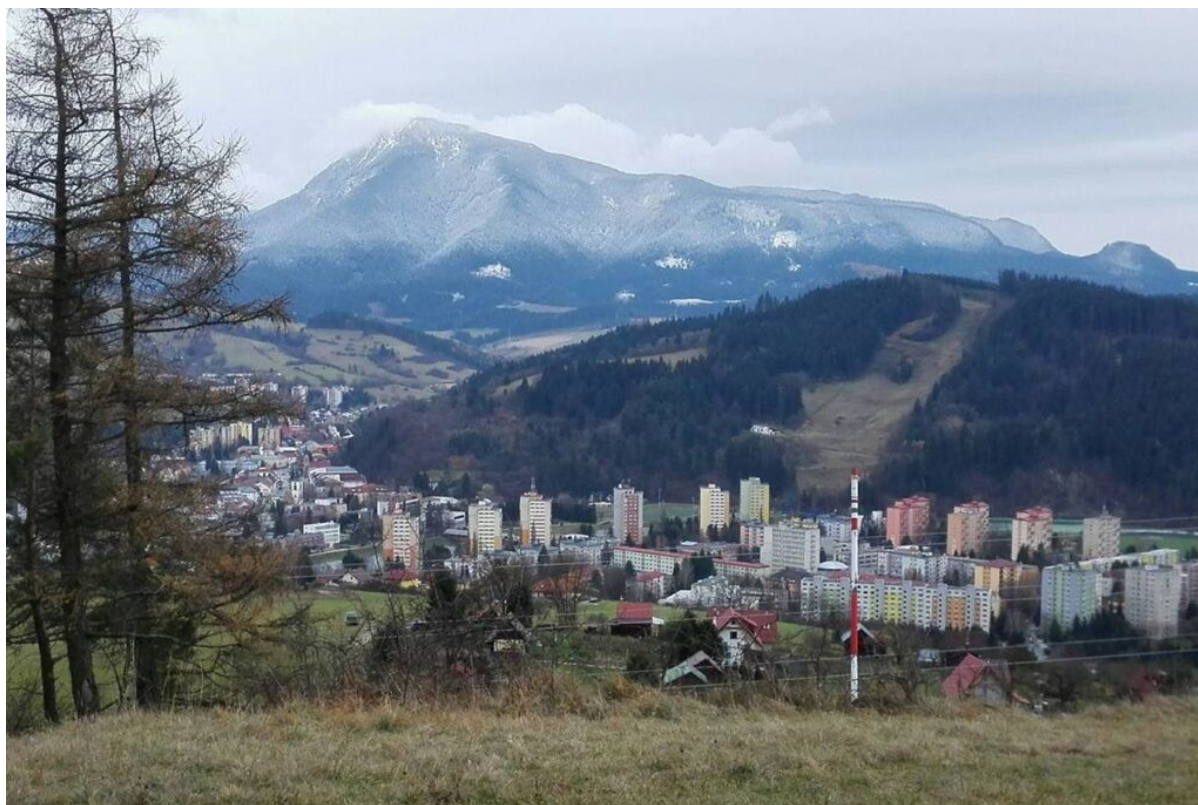

Náučný chodník Trniny

Kraj:	Žilinský
Okres:	Dolný Kubín
Geomorfologická jednotka:	Oravská vrchovina
Geologická jednotka:	v priestore chodníka – paleogén a bradlové pásmo
Chránené územie:	žiadne
Prístup:	bus Dolný Kubín, Veľký Bysterec
Východisko:	Dolný Kubín-Veľký Bysterec, Timravina ulica pri žel. trati
Trasa:	Dolný Kubín-Veľký Bysterec, Timravina ul. – ul. Nad brehmi – sedlo pod vrchom Trniny
Dĺžka, prevýšenie:	2 km, prevýšenie 220 m
Čas prechodu:	1 h
Počet zastávok:	5
Náročnosť:	nenáročná až stredne náročná trasa

Zameranie chodníka: historické, archeologické

Typ chodníka: samoobslužný, líniový, obojsmerný, peší, celoročný

Nadväznosť na turistickú značku: Chodník je súbežný so zelenou turistickou značkou.

Rok otvorenia: 2018

Aktuálny stav: Náučný chodník je v dobrom stave, niektoré panely sú počarbané (2019).

Textový sprievodca: nie je; informačné panely > .PDF

Kontakt: Turistická informačná kancelária, Hviezdoslavovo námestie 1651/2, 026 01 Dolný Kubín, tel. 043 / 5814 470, 0915 049 407

Poznámka: V zimnom období môže byť časť trasy náučného chodníka upravená pre bežkárov a peší turisti by mali vtedy jeho návštevu zvážiť.

Využitelnosť pre školy

Náučný chodník je vhodný pre terénne vyučovanie a aj ako vlastivedná či historická exkurzná lokalita.

Čo sa oplatí vidieť na trase náučného chodníka a v okolí

Veľký Bysterec. Mestská časť v západnej časti **Dolného Kubína**, okresného mesta v južnej polovici Oravskej vrchoviny, ktorej prevažná časť intravilánu je od severu lemovaná železničnou traťou a z ostatných strán riekou Oravou. Do roku 1949 samostatná obec bola založená v 13. storočí. Začiatkom 14. storočia sa z nej na západe vyčlenil Malý Bysterec. Pôvodná zástavba obce bola v druhej polovici 20. storočia nahradená panelovým sídliskom. Jedinými dochovanými pamiatkami sú obecná zvonica, murovaná stavba s prvkami neogotiky, a prilahlá studňa. Pamätná tabuľa na zvonici uvádza z hľadiska vývinu obce významné letopočty: 1272 - prvá písomná zmienka o Bysterci, 1418 - Veľký Bysterec mestečkom v listine kráľa Žigmunda a 1949 - začlenenie do mesta Dolný Kubín. S centrom mesta na ľavom brehu Oravy spája mestskú časť okrem železničného a cestného mosta a lávky pre peších drevený šindľom krytý kolonádový most z roku 1994.

Trniny (793 m n. m.). Jeden zo série nápadných vrchov bradlového pásma v rámci Oravskej vrchoviny severozápadne od Dolného Kubína budovaných rôznymi jurskými a kriedovými vápencami, selektívnou eróziou a denudáciou vypreparovaných ako tvrdoše z ich obalu, resp. okolia z relatívne menej odolných hornín - slienitých vápencov, slieňovcov, zlepcov, brekcií a pieskovcov. Prechádzajú zeleno značená turistická trasa z Dolného Kubína na chatu na Kubínskej holi (1 100 m n. m.), ležiacu pod Minčolom (1 394 m n. m.) - najvyšším vrchom Oravskej Magury -, (8,4 km, prevýšenie 650 m, 2:15 h). Vrcholová oblasť Trnín je významnou archeologickou lokalitou (viac v samostatnom hesle).

Hradisko Trniny (Dolný Kubín-Veľký Bysterec). Významná archeologická lokalita v širšom okolí vrcholu Trnín (793 m n. m.) (pozri samostatné heslo) v juhozápadnej časti Oravskej vrchoviny severozápadne od Dolného Kubína. Nálezy dokladujú osídlenie v eneolite, dobe laténskej, staršej dobe rímskej a vo včasnom stredoveku. V roku 1878 sa tu našiel poklad mincí - strieborných tetradrachiem typu Veľký Bysterec a dvoch druhov zlatých mincí. Rozšírenie podobných mincí aj na Spiši a Liptove svedčí o ich obývaní keltským kmeňom Kotínov. Nálezy mincí viedli k intenzívnemu vyhľadávaniu mnohými amatérskymi bádateľmi a miestnymi obyvateľmi už v 19. storočí. V rokoch 1957 a 1958 tu uskutočnilo krátky zisťovací výskum Oravské múzeum pod vedením **Pavla Čaploviča (1917 - 1994)**, priekopníka oravskej archeológie, na ktoré nadviazali ďalšie výskumy v 70. - 80. rokoch 20. storočia. Od roku 1963 je hradisko národnou kultúrnou pamiatkou.

Oravská vrchovina. Rozľahlý geomorfologický celok na severe Slovenska po oboch stranách rieky Oravy medzi vodnou nádržou Orava na severe, Párnicou, Komjatnou a Malatinou na juhu, ktorý obkolesujú s výnimkou Oravskej kotliny na severe a Podtatranskej brázdny na východe relatívne vyššie a vertikálne členitejšie horské celky - Oravská Magura na severozápade, Malá Fatra na juhozápade,

Velká Fatra a Chočské vrchy na juhu a Skorušinské vrchy na východe. Geologicky územie budujú komplexy flyšového pásma, bradlového pásma a vnútrokarpatského paleogénu, t. z. horniny s veľmi kontrastnou geomorfologickou hodnotou, resp. odolnosťou k účinkom geomorfologických činiteľov. Je preto preň mimo relatívne plochého územia širokého dna doliny Oravy s jej nivou a riečnymi terasami a náplavovými kuželmi jej prítokov charakteristický pestrý a členitý reliéf charakteru. Ten dosahuje nadmorské výšky v rozpätí 446 m (Orava pri Párnici) až takmer 1 000 m (severne od Istebného na západnom svahu Minčola). V južnej časti v území s prevažujúcimi menej odolnými paleogénnymi ílovcami sa vyvinula Podchočská brázda (Leštiny, Komjatná, Žaškov) a okolo toku Oravy Veličnianska kotlina (Párnica, Istebné, Dolný Kubín, Oravská Poruba), obe s pahorkatinným reliéfom. Na druhej strane, v oblasti bradlového pásma - pruhu medzi Istebným a Štefanovom nad Oravou resp. Tvrdošínom, širokým max. 5 km - lokálne vytvárajú erózne vypreparované bradlové tvrdoše ostré vrchy až hrebenky s relatívnou výškou okolo 350 m nad svojím okolím. Pre celé územie je typický výskyt zosuvov, pre ktoré vytvárajú priaznivé podmienky striedajúce sa vrstvy pre vodu rôzne priepustných hornín. Územie je spolovice - vo vyšších nadmorských výškach - zalesnené hospodárskym lesom, dno doliny Oravy zaberajú sídla a rozsiahle priemyselné areály a ich sprievodné javy (depónie) a poľnohospodárska pôda (polia, pasienky, ladom ležiaca pôda).

Názvy informačných panelov

1. Náučný chodník Trniny
2. Trniny a Orava v dobe kamennej
3. Dolný Kubín v dobe bronzovej a halštatskej
4. Sieť hradísk na Orave
5. Trniny v dobe laténskej a rímskej
6. Trniny vo včasnom stredoveku

Informačné panely v teréne nie sú číslované a neobsahujú názov náučného chodníka ani jeho trasu.

